

# UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasiilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v očno poslano knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša  
v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatelj je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne.  
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.  
Vse leto velja . . . . . 8 K  
pol leta . . . . . 4 „  
četrt leta . . . . . 2 „  
posamezne številke po 10 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 6 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h  
„ „ „ dvakrat . . . 12 „  
„ „ „ trikrat . . . 10 „  
za nadaljna uvrštenja od petit-vrste po 8 h.  
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša  
v Ljubljani, Gradišče št. 2.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

## V devetinštirideseto leto.

Z današnje številke stopa „Učit. Tov.“ v 49. leto svojega obstanka. Ves čas se je boril za napredek šolstva, ki je podlaga napredku in razvoju našega naroda. Dobro urejeno šolstvo prinaša lepe uspehe, lepi uspehi pa privedejo naš narod do kulturnega razvoja, ki je podlaga blaginji. V tem oziru je naš narod dobro napredoval. Danes imamo razvito književnost, razvito časopisje, ki se je izkazalo zlasti v novejšem času kot velesila, razvito družabno življenje, raznovrstne zadruge, denarne zavode in gospodarska podjetja, kar vodi naš narod k blaginji in v vrsto kulturnih narodov. Pa katera je tista gonilna sila temu preobratu tekom štiridesetih let? S ponosom smemo reči, da je ta naša ljudska izobrazba in ta napredek sad trudopolnega dela modernega šolstva. Brez šolske izobrazbe bi bil naš narod za takšne kulturne pojave nezmožen in nesposoben.

Mnogo smo pridobili; napredek našega naroda nas veseli, ker je to sad našega neumornega truda, a obenem moramo priznati, da smo komaj pričeli orati ledino. Mogočni naši narodni sovražniki nas z namenom ovirajo pri našem kulturnem prodiranju. Ti dobro vedo, da je dobro urejeno šolstvo prvi pogoj napredku, zato nam nočejo dati tega. Zlasti na periferiji naše domovine nam odrekajo šolsko izobrazbo v materinščini, nam odrekajo sposobnost v napredku, nas sovražijo, preganjajo in nas hočejo izpodriniti z domače grude. In naj mi glédamo to mirno? Ne, vsak od nas mora zastaviti vse svoje moči, da odbije sovražne navale. Če hočemo pa mi odbiti sovražne navale, mora vladati v naših vrstah stroga, železna disciplina. Kdor deluje za narodni blagor ne samo pri šolstvu, marveč na katerikoli stroki našega kulturnega razvoja, oni je vreden sin našega naroda, vreden našega spoštovanja in naše časti. Dovolj je bilo prepira, sovraštva in osebnih napadov med nami brati istega naroda. Taki pojavi nas devajo v vrsto nezrelih politikov, ki donajajo samo razdor, zlo in našim sovražnikom veselje.

Zlasti učiteljstvo mora biti idealno. Borba za napredek šolstva, odbijanje sovražnih navalov na šolstvo, požrtvovalno delo v šoli in največkrat brezplačno delo med narodom za narod — to so ideali, ki ne nosijo začasnega dobička, mnogokrat pa odpor, preganjanje, preziranje in tudi materialno škodo. Takim idealistom se navadni svet posmehuje, ker danes prevladuje ideja materializma. Učiteljstvo se ne sme ozirati na to. Tako idealno delo je nujno potrebno, ki prinese stoteren sad našemu narodu v bodočnosti, in kdor ljubi narod, bo vse to z veseljem delal za narod.

Učiteljstva poklic je delo na polju prosvete in napredka. Pri tem delu, to moramo povedati s poudarkom, ne smemo gledati na političko strankarstvo. Učiteljstvo mora biti pri izpolnjevanju svojih stanovskih dolžnosti nad strankami, to se pravi, da mora biti vsakomur pravično.

Ako učiteljstvo izpolnjuje svoje stanovske dolžnosti, deluje — in to ob sedanjih gmotnih razmerah — za občni blagor. Premnogo jih je pa, ki se po končanem trudopolnem delu poprimajo raznega socialnega dela. Tem gre vsa čast, naš narod mora priti polagoma do spoznanja — čeprav politički veterinjaki z blatom zakrivajo narodu oči — da je šola z vestnim učiteljstvom največji in najboljši prijatelj ljudstva.

Učiteljstvo mora biti prepojeno z radikalnim in narodnim duhom, ker je narodni moment danes važnega pomena. Ono mora biti tudi demokratskega duha. Aristokraciji in birokratizmu je po splošni volilni pravici za vselej odklenkalo. Proč od tod na delo za narod!

## Društvo za zgradbo Učit. konvikta v Ljubljani

se je zbralo k občnemu zboru dne 28. pret. mes. v „Narodnem domu“. Po običajnem pozdravu predsednika tov. J. Furlana je podal tov. Juraj Režek svoje

njenih luž in mlak ter jako opolzla. Vsak hip se je komu izpodrsnilo, da je telebnil na tla; in večkrat je tak zadel še ob koga drugega ter ga prevrgel s seboj vred po razmazni ilovnati zemlji.

Nekateri so kleli ob taki priliki in zabavljali nerodnim sopotnikom, a drugi so se molče prevrgli in zopet vstali ter celo pomagali na noge onim, ki so bili krivi njihovega padca.

Nahajali so se med nami tudi taki, ki so se izpočetka silno zaletavali ter naravnost drvili v prve vrste.

Ti ljudje so nam delali silne preglavice, zakaj večina nas jih ni mogla dohajati.

Zaostajali smo za njimi; občudovaje njihovo moč in jezni na svojo šibkost.

„Čemu sem šel to pot?“ je vzkliknil marsikdo izmed nas, „saj vendar nisem za tako težko hojo. Bolje bi bil storil, ako bi ne bil šel nikamor in ostal doma; človek ni skoro za drugega na svetu, kakor za sitnost in v zasmeš močnejšim.“

Tedaj pa se je nekdo oglasil: „Festina lente!“

## tajniško poročilo.

Slavni zbor!

Z današnjim dnevom, praznikom nedeljskih otrok, smo skončali svoje 14. društveno leto. Dan nedolžnih otročičev pa je za nas posebno pomemben, saj je tega dne ravno stopilo v življenje naše društvo s prelepim namenom, skrbeti za duševni in telesni blagor nedolžnih zapuščenih učiteljskih sirot. A tudi letošnje jubilejsko leto smo praznovali vsepovsod pod naslovom „Otrok“, to iskreno željo predobrega našega cesarja, da naj bi se namesto hrupnih in sijajnih veselje in drugih prireditve rajše storilo kaj za zapuščene in zanemarjene otroke. Zato smo bili v proslavo tega redkega jubileja blagega vladarja tudi mi lansko leto sklenili, s prostovoljnimi mesečnimi doneski povzdigniti zgradbeni kapital našega društva in pripomoči, da bi se čimprej uresničil ta naš blagi društveni namen in se s tem odpomoglo revnim sirotam našega stanu.

Odbor se je bil zato obrnil s prošnjo do vseh okrajnih učiteljskih društev in njihovih socialnih odsekov, pa tudi do vodstev raznih večjih šol, naj zbirajo pri ondodnem učiteljstvu v smislu prej omenjenega lanskega sklepa poljubne mesečne doneske in naj jih vpošljejo našemu blagajniku. Ni se nam sicer izteklo vse po naši želji, vendar če že ni „deževalo“, pa je vsaj „kapljalo“. Iz blagajnikovega poročila boste razvideli, da se je nabralo „jubilejskega daru“ okroglo 4000 K. Ako bi se bili naši socialni odseki le nekoliko ganili in storili kaj v označeni namen, bi se bila letošnja vsota jubilejskega daru vsaj potrojila. Ker smo pa lansko leto sklenili, da raztegnemo jubilejsko leto — sebi v korist — na tri leta, upamo, da bomo to malomarnost v bodoče nekoliko popravili.

A tudi pri letnini opažamo, da je še mnogo mnogo tovarišev in tovarišic, ki se še vedno ne morejo toliko ojuučiti, da bi z malim letnim doneskom 2 K pristopili k našemu prepotrebemu društvu. Gospoda, resnobni so današnji časi za slovensko učiteljstvo in zato vas tudi prav resno svarimo pred toliko brezbriznostjo, saj vendar vidite, da smo navezani le

na lastno pomoč in — kdor zaničuje se sam, podlaga je tujevi peti!

Najlepše jubilejsko darilo pa nam je bil letos naklonil naš dobri tov. Janko Žirovnik, ko nam je podaril svoje „Narodne pesmi za šolsko mladino“, ki smo jih tekom dobrega leta razprodali skoro vseh 20.000 izvodov, znamenje, kako so se te pesmice omilile šolski mladini in ljudstvu. Treba bo torej misliti na II. izdajo te knjižice. Ker pa z višjega mesta do danes še ni došlo zaproseno odobrenje za uporabo knjižice pri šolskem pouku, obrnili smo se znova s prošnjo za to dovoljenje, kar se bo gotovo v kratkem zgodilo. In da bo tudi ta II. izdaja društvu našemu dajala lep letni dohodek, ni dvoma. Zato pa še enkrat prav iskreno zahvalo vrlemu tov. Janku Žirovniku za to lepo darilo!

Njemu pa se je vredno pridružil tovariš Emil Adamič, ki je za letošnjo proslavo cesarjeve 60letnice šolski mladini priredil prelepo spevoigro „Slava cesarju Francu Jožefu I.“ in jo poklonil našemu društvu, za kar mu bodi še na tem mestu izrečena prav preserčna zahvala. To spevoigro smo dali natisniti v 1000 izvodih in besedilo pa še v posebnih knjižicah, da ga imajo učenci pri petju in za deklamacije lahko pri rokah. Tega dela pa se ni razprodalo toliko, kakor smo pričakovali in bi zaslužila delo in trud vrlega tov. prireditelja. Učiteljstvo in šole so premalo segali po njem in ga tudi premalo uporabljali ob prirejanju letošnjih šolskih slavnosti. Ker je pa spevoigra prikladna za vsako patriotično slavnost, se nadejamo, da si jo bo omislila in naročila pač vsaka šola, da se s tem podpre ne le naše društvo, ampak da tudi tov. E. Adamiču zaslužen priznanje. Na njegovo željo smo napravili prošnjo do presvetlega vladarja za sprejem spevoigre v cesarsko fideikomisno knjižnico in poslali lepo vezano knjžico na kabineto pisarno Nj. Veličanstva. Odgovora do danes sicer še nismo dobili, a ni dvoma, da bo prošnja ugodno rešena. Na čemer vrednemu tovarišu E. Adamiču lahko že danes čestitamo.

In glejte! Exempla trahunt: Oglasili so

## LISTEK.

### Festina lente!

Spisal Merljak.

Bila je zimska noč.

Gosta megla se je vrgla na zemljo in težila ozračje, da je človek jedva dihal. Na nebu nisi opazil nobene zvezde; in zmrznjene kapljice, ki so prihajale od megle, so nam legale po obrazih in po obleki ter zbujele po naših telesih neprijetno mrščavost. Prav čutili smo vsi, kako nam ta mraz sega do kosti in nam pači obledenela lica.

A tema je bila taka, da nisi videl niti za ped pred seboj. Toda hiteti smo morali navzlic temu dalje in vedno le dalje, nevede, kdaj pridemo do konca.

Preračunati, kako daleč smo že prišli, se ni dalo, ker nazaj nismo videli nič in zaradi teme tudi nismo mogli izvedeti, kako dolgo bomo še hodili.

Cesta je bila blatna: polna napol zmrz-

Oni, ki so hodili v prvih vrstah, so bušili v smeh in se požurili še bolj in njihov načelnik je celo izustil opazko, da se malodušnega človeka kaj rad polašča „Galgenhumor . . .“

Jaz sem imel še dokaj moči in bi se bil lahko zaletel kam bolj spredaj, toda moj prijatelj in sosed me je zagotavljal, da tega ni treba, zakaj pride se že kam tudi tako, kakor hodiva.

Slušal sem ga ter ubiral korake z njim vred natančno po taktu, kakor sva si ga bila nastavila takoj početkoma.

Ne morem sicer trditi, da je hoja naju ravno usopla, to pa lahko rečem, da se je nama izpodrsnilo le redkokdaj, a še takrat, kadar se je to zgodilo, sva se vsakokrat srečno ujela in se spravila zopet v ravnotežje, ne da bi bila padla.

Prijatelj je bil veliko starejši od mene.

Po poti mi je pravil, da je hodil tod že večkrat, a da še ni nikoli padel, dasi so bile noči še temnejše od današnje.

„Kako pa je bilo mogoče, da nisi padel,

saj jaz se še nocoj komaj lovim, dasi ne vidim tako slabo,“ se zavzamem.

„Festina lente,“ mi odgovori.

„A. ti si bil tisti, ki je poprej izustil to opazko? Čudno, da nisem že poprej opazil tega, saj hodim vedno poleg tebe.“

„Pustiva to,“ odvrne prijatelj. „Vidiš, nalašč sem izpremenil glas, da nisi mogel vedeti ne ti ne kdo drugi, iz čigavih ust je prišla. Sicer pa opazka sama na sebi ni bogsigavedi kako važna; veliko bolj je treba upoštevati taktiko, ki se je naj drži človek pri naši hoji.“

„In ta bi bila?“

„Precej ti povem,“ povzame prijatelj zopet besedo in reče: „Vojake si že videl, kako hodijo, kadar marširajo po taktu, kaj?“

„Sem.“

„Dobro! Potem hodi tudi ti tako in ne glej niti na levo niti na desno, marveč le naprej in proti smotru, ki ga hočeš doseči.“

„Pa če mi kdo zastavi pot?“

„Če ti jo zastavi tako, da stopi pred te iz oči v oči in te pozove, da se vrneš ter ne



v tem inventarju pa ni všteta vrednost Adamičeve spevoigre. Besedila k tej spevoigri, dr. E. Bretlove brošure: „Kako si ohranimo zdrave in trdne zobe“ in pa terjatev Peerz-Krulčeve brošure: Pri našem cesarju: dolg dveh učiteljskih društev (279-28 K in ročna blagajna 1400 K).

S tem sem s svojim, kolikor mogoče natančnim poročilom, pri kraju. Ni dolgo temu, ko sem si želel, da bi narastlo premoženje našega društva na 50.000 K; danes si pa želim, da bi skoraj dosegli 100.000 K; to se bo pa zgodilo že v dveh, treh letih če, nam bo pomagal Bog, učitelstvo in pa naši dobrotniki. (Odobrovanje.)

#### Volitve.

V odbor so bili izvoljeni: Jakob Furlan, predsednik; Luka Jelenc, podpredsednik; Juraj Bežek, tajnik; Jakob Dimnik, blagajnik; Engelbert Gangl, Andrej Bapè, Julij Slapšak, Ign. Križman in Ign. Šijanec, odborniki. Za revizorje so bili izvoljeni tovariši I. Bernot, V. Šar in Al. Kečelj.

Takoj potem je zborovalo „Deželno slovensko učiteljsko društvo“. Poročilo priložnostno.

## Naročajte in širite naš list!

### Germanska prenapetost.

Dne 20. decembra 1903 je priredila ptujska čitalnica s sodelovanjem učiteljske glasbene večer. Vstopnina se je porabila za nakup učnih pripomočkov šolski mladini okoliške šole v Ptuj. Čisto naravno torej je, da sta prišla na ta koncert tudi ptujski c. kr. okrajni glavar in c. kr. okrajni šolski nadzornik. Ako bi ne prišla, bi tudi ne bilo lepo od njiju, ker se je priredil koncert, kakor rečeno v šolske namene in torej ni bila nikaka strankarska prireditel. Neki germanski prenapetost pa se sedaj v „Marburger Zeitung“ na nesramen način zaganja v c. kr. okrajnega glavarja in v c. kr. šolskega nadzornika, ker sta se udeležila tega koncerta. Podlo denuncira, da je bil ta koncert ruska (!) prireditev, kjer se je baje delala srbska (!) propaganda ter stavlja dopisun ogorčeno vprašanje, kako se moreta c. kr. moža udeležiti take prireditve in še celo sedaj, ko grozi vojna med Srbijo in Avstrijo zaradi aneksije Bosne in Hercegovine. Da, da „deutsche Ehrenhaftigkeit“ je zopet dokazala: „Der größte Schuft im ganzen Land...“ Ali pozna dotični dopisun „Marburgerce“ ta pregovor?!

Iz tako nedolžne brezstrankarske glasbene prireditve pa hočejo napraviti veleizdajsko afero. Vzrok dopisu je pač edino le zavist, ker Nemci v Ptuj ne morejo prirediti kaj takega. Njih zabava je le razbijanje šip na slovenskih hišah in pibijanje Slovencev. Kdo pa naj gre v družbo razgrajajev? Pošten in omikan človek ne, temveč ta gre tja, kjer mu nudijo plemenite zabave in posebno še ako je prirejena v dobrodelen namen.

Koncert je res imenitno uspel, kaj takega še v Ptuj ni bilo. Občudovali smo g. o. Alojzija Sedivija, ki je izvrsten violinist, in gospi učiteljici A. Milinski in A. Schreinerjeve, ki sta izborna igrali na klavirju. Tovariš učitelj Vabič pa je spretno spremljal na čelu. G. dr. Bela Stuhec, znan baritonist, nas je pa naravnost očaral s svojim krasnim petjem. „Predsmrtnica“ in Gregorčičeva divno lepa „Pogled v nedolžno oko“ — to so bile tiste strašne veleizdajске pesmi. — Obisk je bil dober, ne le iz Ptuja in okolice, še celo iz Celja in Maribora je prišla odlična gospoda. Vrhim prirediteljem, ki so nam priredili tako izreden duševen užitek srčna hvala in ne dajte se plašiti po podlih denunciantih, temveč le kmalu priredite zopet kaj. Dopisunu „Marburgerce“ pa kličemo v spomin „echt deutsche Worte“: *Wieder Schuft selbst ist, so denkt er von anderen!*

## Iz naše organizacije.

### Kranjsko.

Vnanjim članom „Vdovskega učiteljskega društva“ sem poslal te dni položnice, v svrhu plačevanja letnine pro 1809. — Prosim, da se oddajo te položnice v prvih treh

mesecih tekočega leta 1909 — ali vsaj do 1. maja istega leta, ker bi se na pozneje došla plačila ne moglo ozirati v led § 10. društvenih pravil.

Tudi prosim vse gg. člane naj mi pošiljajo letnino celo in ne v obrokih, ker moram v slednjem slučaju plačati večkratno dostavnino in tolikratni kolek, kolikor obrokov si kdo naredi.

Davkarija gleda le na zaporedne številke in prav nič na znesek vplačila, namenjenega za letnino. Vsa si lahko sam hrani mesečno one krone, ki so namenjene za letnino. Kadar jih ima skupaj, pa naj jih odda na pošto. Toliko v blagohotno uvaževanje na korist društva. Blagajnik.

### Štajersko.

Učiteljsko društvo za celjski okraj ima svoj glavni zbor v sredo dne 6. januarja 1909, ob 10. uri predpoldne v tamnojšnji deški ljudski šoli po običajnem vzporedju.

K obilni udeležbi vabi vljudno Armin Gradisnik, t. č. predsednik. Učiteljsko društvo za ptujski okraj. Ker je več tovarišev izrazilo željo, da bi ne zborovali na praznik, ne bo zborovanja na dan Sv. treh kraljev, temveč v četrtek dne 14. januarja 1909. Ker bo zborovanje izredno važno, udeležite se ga, tovariši in tovarišice iz ptujskega okraja polnoštevilno. Dnevni red se naznani v listih in pismeno vsem šolam ptujskega okraja.

Konjiško učiteljsko društvo zboruje v sredo dne 6. januarja 1909, ob pol 11. uri dopoldne v slov. šoli v Konjicah. Med drugim sta na vzporedju predavanji g. okr. šol. nazd. o spisanju tabele V, o zbirki normalij z indeksom, o obravnavi šolskih zamud, o novi šolski matici itd., ter tov. Šela — Zreče opouku v prosti naravi.

Na polnoštevilno udeležbo vljudno vabi Jurko, t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj ima svoj občni zbor dne 6. januarja 1909. l. v šoli na Vidmu (ne v Brežicah, kakor je bilo prvotno določeno). Zborovanje se prične ob 10. uri dopoldne ter se vrši po sledečem vzporedju: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Društvene zadeve in razni nasveti. 3. Poročilo predsednika o društvenem delovanju lanskega leta. 4. Poročilo blagajničarke o stanju društvene blagajne in pregled računa za leto 1908. 5. Volitev novega odbora za prihodnje triletno dobo. 6. Predavanje tov. Peska — „Naše delo“.

Členjeni društveniki in cenjene družtevnice se nujno vabijo, da se zborovanja zanesljivo udeležijo. Kdor še ni pristopil k društvu, naj ne odlašata to čim preje storiti.

Odbor.

### Goriško.

Učiteljsko društvo za goriški okraj priredi 7. januarja 1909 poučni izlet v Podgoro pri Gorici, kjer si člani ogledajo papirnico. Zbirališče tukajšnja šola točno ob pol 10. Odbor.

## Politiški pregled.

K situaciji v Bolgariji.\* Bilo je lansko zimo, ko so se pripravljali v Sofiji, da odpre svoje prvo gledališče. Dotlej so igrali v prostorih Slavjanske Besede, poleti pa na vrtu Hotela Luxemburg razne potujoče operne družbe.

Na krmilu so bili tedaj Stambulovci, t. j. ona stranka, ki se je zbirala okolo Stambulova, največjega nasprotnika Rusije. Izgubila je tekem časa vse simpatije med ljudstvom, postala je skrajno reakcionarna in vzdrževala se je le z umetnimi pripomočki na površju.

Protežiral jo je zlasti knez, ki je štel med njenimi člani svoje najintimnejše prijatelje in politične zaveznike; saj so ga poklicali ravno Stambulovci v deželo, ko se je odpovedal battenberški Aleksander knežjemu prestolu (1886).

Hude nasprotnike so imeli posebno med novo nastopajočo bolgarsko inteligenco in njeno avantgardo na sofijskih akademskih tleh. Ker pa je bil knez v tako ozki zvezi s Stambulovci in je kazal pri raznih prilikah očitno antipatijo napram vsem drugim strankam, je popolnoma naravno, da se je obrnila ost opozicije tudi napram knezu.

K temu napetemu razmerju so pripomogle kaj jako še razne anekdote, najsi resnične ali izmišljene, ki so se razširjale med Sofičani in po njih i v drugih krajih dežele. Vsakokrat, kadar so odšle bolgarske deputacije je baje zaklical Ferdinand svojemu služabniku: „Odpri okna, Bolgari so bili tu!“

Položaj je postal jako pereč že na jesen 1906. Demonstracije večjega ali manjšega obsega so bile na dnevnem redu. Uprizarjali so jih izvečine akademiki. Vlada je pričela kmalu sumničati razne vseučiliške profesorje, da podpihujejo to gibanje s svojimi priličnimi opazkami tekem predavanj. Dokazati jim vendar ničesar ni mogla.

Ker jim na ta način ni mogla do živiga, se je hotela maščevati nad njimi na drug način. Ali kakor se je pokazalo, je bilo sredstvo slabo izbrano.

\* Po možnosti bomo v tem oddelku priobčevali tudi daljše informativne članke, upajoč, da s tem ustrezemo čitateljem. Ured.

Za prvo predstavo v novem gledališču je napisal Vazov serijo slik iz bolgarskega narodnega življenja pod imenom „Prolog“. Ta predstava se je imela vršiti na slovesen način kot otvoritvena slavnost, za katero so bile izdane vstopnice na ime in brezplačno.

Vlada je izbrala imena povabljenec in pri tem je izpustila vse one vseučiliške profesorje, ki jih je sumničala skrivnostnih zvez z akademiki. Vseučiliški mladini je izdala istotako le šestdeset, skrbno odbranih vstopnic.

Dne 3. januarja 1907 po julijanskem koledarju ob dveh popoldne so bile karte razdeljene Akademiki so trih hitro izpregledali in vrnili svoje vstopnice takoj in korporativno. Ob devetih zvečer naj bi se pričela predstava.

Sofijsko gledališče stoji ob Vojniški ulici nasproti Mestnemu vrtu. Ta park so za edli akademiki in podobna mladina. Pripravljena je bila demonstracija tako hitro in tako dobro, da je presenetila vse.

Komaj se pripelje knez, ga pozdravijo akademiki z urnobesnimi žvižgi. Iz tišč in več grl je prodiral ostri glas: piskanje, klici, vpitje.

Stambulovec Šišmanov, naučni minister, je demisioniral takoj. Tri dni potem je zaprl njegov namestnik univerzo za dobo šestih mesecev, profesorji so bili odpuščeni. Kavalerija je vzdrževala red v mestu.

Vlada je iskala novih učnih oseb Nihče ni hotel sprejeti ponujenih mest. Profesuro je ponujala celo nekaterim Slovincem! Naposled se ji je vendar posrečilo, pridobiti par neznanstvenih imen. Ali delala je račun brez krečmarja: ko je po preteku pol leta zopet otvorila zavod, se je vpisalo samo troje oseb v tekoči semester.

Pretekli so meseci, naposled si Stambulovci niso mogli drugače pomagati, kakor da kapitulirajo. Poklicali so stare profesorje nazaj in z njimi so se vrnili i akademiki.

Ti dogodki so dajali opoziciji mnogo poguma. Zlasti veselega upa so pričakovali bližajočih se sabornih volitev demokratje, ki so delali poleg stambulovske majoritete drugi del vladne večine. Toda knez jih ni maral in je vsepovsod vpošteval samo svoje stambulovske intime.

Dne 25. majnika 1908 (jul. kol.) so se vršile volitve v novi sabor. Stambulovci so propadli na celi črti do zadnjega moža.

Stranka, ki je odločevala več kot deset let državno usodo, stranka, ki je tvorila še par mesecev prej majoriteto v saboru, je iginila iz nove zbornice.

Ravno tako pa so izginili zastopniki najradikalnejih struj: radikalni demokrati ali kratko radikali imenovani in oba voditelja socialnih demokratov. Na novo je stopila zato stranka agrarcev ali, kakor jo imenujejo Bolgari, „z erledelčeska partija“, ki si je priborila takoj v prvem naskoku časten uspeh.

Današnji sabor kaže sledečo strukturo: izmed 203 poslancev je 172 demokratov, 23 zemljedecev, 4 Radoslavistov, 2 narodnjaca, 1 Stambulovec in 1 Cankovist.

Knez se je moral torej sprijazniti s tem novim položajem tembolj, ker so se pokazali na obzorju docela novi momenti: komaj je padel v Carigradu stari režim in so dobili Turki zopet svojo ustavo, so se raznesle vesti o nameravani aneksiji Avstro-Ogrske. Treba je bilo torej kovati železo, dokler je bilo vroče.

Dne 22. septembra 1908 (jul. koled.) je dal povabiti knez nove ministre v staro bolgarsko prestolico Trnovo, ki ji je dal sezidati v trinajstem stoletju papež Inocencij III. in ki je bila vesčas, kar so bili Turki v deželi (1393—1877) glavno mesto Bolgarije in je še danes sedež patrijarha in središče bolgarske trgovine.

V tem staroslavnem mestu je izvršil knez Ferdinand iz nemške knežje rodovine Koburgov. nekdanji nemški huzarski nadporočnik in sodrobnik Viljama II., svoj davno negovani načrt: dal se je oklicati carjem Bolgarov — torej tudi onih, ki žive v Makedoniji in drugih turških provincah! Obenem je oklical Bolgarijo kot samostojno državo, združil je severni del z južnim. Vzhodno Rumelijo nazvanim. Obe državni polovici sta bili nominalno pod sultanovim suverenstvom, južna Bolgarija je morala plačevati vsako leto v Carigradu celo svoj tribut.

Iz sultanovega vazala, valija, je postal preko noči car Bolgarov.

Turčija je bila trenutno oslabiljena. Prememba novega režima, ki je zahtevala največjo pozornost in energijo na znotraj, jo je zavirala na vsaki zunanji akciji. Turške čete so bile po veliki večini v maloazijskih garnizijah. K vsemu temu se je pridružil še Aherentalov korak.

Odločiti torej ni moglo orožje — vsaj v tem trenutku ne. Turčija je torej zahtevala denarno odškodnino.

Na Turškem, kakor na Jutrovem sploh, je zlato v javnem kakor v zasebnem življenju najvažnejši faktor in česar ne zmore niti najhujša armada, to premore zlato. Ko je zadnji čas Avstrija samo namignila, da je pripravljena eventualno odpreti za Bosno in Hercegovino svojo blagajno za primerno vsoto, je zavel v Carigradu takoj drug veter. Nevarnost je le, da ne ponudi kdo več.

Turčija je zahtevala od Bolgarske, da ji izplača več sto milijonov kot odškodnino za izgubljeni tribut kakor za priznanje suverenosti obeh, sedaj združenih delov bolgarskih.

Ali bolgarski državni dolg je znašal leta 1907 blizu 350 milijonov frankov in državni proračun bilansira letos z okolo 130 milijonov frankov v izdatkih in ravno toliko v dohodkih. Torej vsekakor skromne vsote v primeri z odškodnino, ki jo zahteva Turčija: pet, šest sto milijonov.

Razen danes popolnoma brezvplivnih Stambulovcev se nobena izmed mnogoterih bolgarskih strank ne ogreva za novi carski naslov. Ironično govore o njem celo glavni voditelji demokratov, vladajoča stranka.

Ali Ferdinand je združil kaj previdno svoj osebni interes z interesom Bolgarov: iz oklica neodvisnosti Bolgarske in svojega novega naslova je napravil en fakt. Pri tem ne smemo pozabiti, da je carigrajskim krogom gotovo manj na potu ta naslov kakor pa dejstvo, da izgube sedaj celo rumeljski vsakoletni tribut.

To vedo tudi Bolgari. Za Ferdinanda, o katerem govore vedno kot tujcu, dasi se je pričel bolgarskemu jeziku izvrstno in je dal vzgojiti svojega sina in prestolonaslednika Borisa (roj. 1894) v slovanskem smislu — ruski car mu je bil celo krstni boter — za Ferdinanda torej bi ne šla nobena stranka v ogenj.

Bolgari vedo dobro, da bo treba odškodnino na vsak način šteti. Vsaka vojna bi nakopala deželi mnogo gospodarskih žrtev; poleg tega je izid čimdalje bolj dvomljiv, zakaj Turčija je pripeljala medtem vse polno vojaštva iz Male Azije. Močni polki stoje danes ob bolgarski meji.

To vprašanje okupira vse kroge. Koliko bomo šteli, to je ona rdeča nit, ki se vije že tedne in tedne v vseh bolgarskih žurnalih, v vsi bolgarski publikii in je jedro vseh kavarniških disputov. Malokje igra namreč kavarniško življenje tako veliko vlogo kakor ravno v Sofiji. In Sofija: to je Pariz in Pariz je — Francija.

Vprašanje evropske konference visi še vedno v zraku. Minilo bo gotovo še več mesecev, preden se snidejo deputati onih držav, ki so zborovale na kongresu v Berlinu 1878, da revidirajo ta traktat novim razmeram primerno. Bolgarska vlada ve, da na tej konferenci nima nobenega sedeža, zato želi priti s sosednjo Turčijo še pred sestankom te, doslej še vedno namišljene konference, do pozitivnega zaključka.

Pri tem pa ima tudi bolgarska javnost svojo besedo. O vsoti, ki jo ponuja vlada Carigradu, ne prode doslej še noben glas v javnosti. Ali zato naglaša tem močnejše publika, da je višek, ki ga je voljna odstopiti Turčiji, vsota 120 milijonov, in sicer v vsem.

Malo pred trnovskim aktom je zasedla namreč bolgarska vlada železniško traso v južni Bolgariji, ki je bila po pogodbi last orjentalске železniške družbe. Tej družbi bi izplačala Bolgarija 40 in Turčiji kot neposredno odškodnino 80 milijonov.

Dokler ta zadeva ne bo rešena, toliko časa ostane vprašanje bolgarske suverenosti in carskega naslova tudi ostali Evropi kot „nereseno“. Zapadne države namreč nikakor neboje priznati bolgarskih faktov — vsaj formalno ne, dokler se ne izreče za njiju Turčija. Tako je naravno, da stoji ta zadeva danes v ospredju vsega bolgarskega zanimanja.

T. Koalicijsko ali uradniško ministristvo. Sredi meseca januarja začne ministrski predsednik zopet s pogajanjmi za sestavo koalicijskega ministristva. Ako se to ne posreči, pridemo do uradniškega ministristva za daljšo dobo.

\* Parlament bo moral rešiti v prihodnjem zasedanju najprvo socialno zavarovanje, poddrževanje železnice, aneksijsko predlogo in morda tudi reformo poslovnika. Aneksijsko predlogo bo treba dognati še pred sklicanjem konference.

\* Vojaške zahteve Madjarov. Z Dunaja poročajo: Govori se, da je vojni minister Schönaich na zadnji avdijenci pri cesarju pojasnjeval vojaške zahteve Madjarov. O vsebini teh pojasnil ni bilo izdano nikako oficialno poročilo, vendar zagotavljajo krogi iz bližnje ogrske vlade, da je vojni minister Schönaich ukrenil svoj dogovor z ogrsko vlado na podlagi najvišjega pooblastila in sporazumno s krono.

\* Za madjarsko liturgijo. V Mako so tamojšnji pripadniki grško-katoličke veroizpovedi imeli shod, na katerem je bila sprejeta resolucija, ki se jo odposlje papežu. V resoluciji zahtevajo omenjeni verniki dovoljenje za madjarsko liturgijo, namesto sedanje slovenske liturgije.

\* Črna gora. „Zeit“ poroča iz Rima, da je črnogorska vlada izročila diplomatskim zastopnikom Rusije, Anglije, Francije in Italije novo spomenico. Spomenica pravi, da bo Črna gora v slučaju, ako bosta Bosna in Hercegovina definitivno anektirani Avstro-Ogrski, zahtevala razveljavljenje člena 29. berliske pogodbe in da takoj zasede Spuz.

## Naročajte in širite naš list!

### Vestnik.

Učiteljski shod se je vršil v Ljubljani dne 28. pret. mes. v veliki dvorani „Mestnega doma“, ki je bila polna občinstva. Računati smemo na 800 udeležencev. Niso prišli samo

tovariši in tovarišice, ampak udeležilo se ga je tudi drugo občinstvo, kar dokazuje, da se zanimanje do učiteljstva in njegovih težnjav vedno bolj širi med najširšimi sloji ljudstva. Zastopana je bila tako narodno-napredna kakor socialno-demokratska stranka. Navzoči so bili državni poslanci g. župan Ivan Hribar in deželni poslanci gg. dr. Tavčar, dr. Trilfer in dr. Oražen. O položaju kranjskega učiteljstva je govoril deželni poslanec tov. E. G. Angl. Njegova izvajanja so zbudila najburnejše odobranje. Sprejeti sta bili dvs resoluciji, in sicer: I. Kranjsko napredno slovensko učiteljstvo, zbrano dne 28. dec. 1908 na javnem shodu v Ljubljani, izjavlja, da kot samostojna stanovska organizacija ne pa kot del te ali one politične stranke, deluje na podlagi državnega šolskega zakona samo za izobrazbo mladine ter za kulturno in gospodarsko povdigo ljudstva. II. V zavesti v popolni meri storjene svoje stanovske dolžnosti opravičeno zahteva, da se mu končno urede službeni prejemki v smislu sklepa vsega avstrijskega učiteljstva, ki je: sklepa učiteljstva naj bodo enake plačam državnih uradnikov vsakokratnega 11.—8. činovnega razreda. — O shodu objavimo natančno poročilo v prihodnji številki.

**Slovenski učitelj — izbačen iz učiteljskega društva.** V Caju v Spodnji Zileki dolini na Koroskem službuje učitelj Horvat, ki je storil velikansko neprevidnost, da si je izbral — slovenske starše, in morda potem še večje, ko se je ob neki priliki izrazil, da so sedaj nastopili drugi časi. da ne gre več pometati s Slovenci, ker so ti postali zavednejši. Zaraditega in ker se ga je celo obdružilo smrtnega greha, da je dopisnik „Mirov“, je spodnjeziško učiteljsko društvo izključilo „diesen verkappten windischen Hund“ iz svoje srede. Upamo, da se tov. Horvat kmalu potolaži, ako ga ne zadene kaka hujša nesreča.

**Skratlica** se je pojavila med učenci nemške šole v Slov. Bistrici.

**Roparski napad pod Kumom.** Napadalec Marije Polakove, učiteljice iz Dol pri Litiji, so obsodili na 10 let težke ječe. Po prestani kazni pa bo oddan v prisilno delavnico. O tem napadu smo svoj čas natančneje poročali.

**Shod v Krškem.** V soboto dne 19. decembra 1908, se je vršil v Krškem javni shod, ki ga je sklical krški župan z dnevnim redom: I. Dogodki na Dunaju in v Gracuu. 2. Univerza v Ljubljani. Shod je bil dobro obiskan. Predsednikom shoda je bil soglasno izvoljen tov. dr. Tomo Romih, zapisnikarjem pa medicinar Tavčar. Predsednik je v kratkih besedah očitel namen shoda in podal besedo filozofu Antonu Sovretu. Slednji je pojasnil dogodke na Dunaju in v Gracuu in pozval navzoče, naj delujejo na to, da ideja slovenske univerze v Ljubljani prodre tudi v mase in se tako čimprej uresniči naša prva kulturna zadeva: Ustanovitve slovenskega vseučilišča v Ljubljani. Po daljši debati se je soglasno in z velikim navdušenjem sprejela sledeča resolucija: 1. Zahtevamo z vso odločnostjo, da se prizna slovenskim vseučiliščnikom na avstrijskih vseučiliščih popolna in absolutna enakopravnost z vsemi narodnostmi, da se jim omogoči na ta način študij, ki silno trpi zaradi brezobzirnega postopanja nemškonsacionalnega dijaštva. 2. Zahtevamo, da se čimprej ukrenejo koraki, ki bodo omogočili, da dobimo Slovenci v najkrajšem času slovensko vseučilišče v Ljubljani. 3. Občine, javne korporacije in denarni zavodi se pozivljajo, da ustanovijo za dijake, ki bi hoteli obiskovati vseučilišče v Pragi ali v Krakovu, primerne štipendije, ali dajo vsaj izdatne podpore dotičnim dijaškim podpornim društvom. 4. Izpitom na zagrebškem vseučilišču naj se zagotovi pravna veljavnost tudi v tostranski državni polovici. 5. Odločno se zavarujemo proti maščevalnemu postopanju dunajskega akademičnega senata in zahtevamo, da zasede stolico za slovenske jezike na Dunaju, slovenski učenjak.

**V višji plačilni razred** so pomaknjeni na Kranjskem: V prvi plačilni razred 7 učiteljev in učiteljic: Janez Wohinz, Avgusta Mattanovič, Jožef Gregorin, Marija Blahna, Henrik Likar, Luka Jelenc in Janko Mlakar. — V drugi plačilni razred pride 16 učiteljskih oseb: Ulrik Konjar, Franc Kozjak, Ivan Pianecki, Dragotin Česnik, Ana Hočvar, Jan Šuligoj, Franc Juvanc, Ivo Trošt, Uršula Zupančič, Matija Janežič, Ivana Mayr-Hromec, Viljemina Repič-Leskovic, Miroslav Kramer, Ivan Jezeršek, Amalija Donati, Pavla Krušič. — V tretji plačilni razred pride 32 učiteljskih oseb: Frančiška Zemljan, Anton Mahkota, Ana Tomc, Ignacij Labernik, Angela Divjak, Terezija Ambrožič-Ivančič, Janez Strukelj, Helena Debevec, Marija Simončič, Marija Perhanc, Miroslav Žebre, Leopoldina Baudek, Ana Grudnik-Pavšič, Franc Petič, Marija Bole, Franc Keržič, Darinka Franke, Ana Harbich, Olga Šivic, Ivan Vozelj, Leopold Morela, Julija Lakner-Jonke, Ivan Pirnat, Ana Fabian, Roza Jelenc, Leopoldina Bukowitz, Ivana Prešern, Franc Kete, Marija Tomc, Albina Legat, Josip Tauželj in Ivan Vuga.

**Roditeljski večer**, ki se je vršil dne 13. t. m. na dekliški rudniški šoli v Idriji, je lepo uspel. Voditeljica gđe. Kavčičeva je pozdravila mnogobrojno prišotno občinstvo,

učiteljica gđe. Tomčeva pa je govorila o domačem delu in idrijskih učenkah.

**Nova otroška nalezljiva bolezen** se je pojavila na Nižjem Avstrijskem. Bolezen je nekako vnetje hrbtenice ter otroci popolnoma ohromijo.

**Štirje dečki utonili pri drsanju.** V vasi Prodec na Češkem so se otroci na povratku iz šole drsali na reki Sazavi. Nakrat je počil led in štirje dečki so izginili pod ledom. Svarite otroke!

**Šmarje pri Jelšah.** Nadučitelj Fran Jurkovič je imenovan za ravnatelja tamkajšnje osemrazrednice.

**Za učiteljski sklad socialnega odseka „Zveze slov. štajerskih učiteljev in učiteljic“** so nadalje darovali: tov. Anton Pesek, šol. vodja v Narapljah 2 K, tov. Fran in Tilka Brinar v Gotovljah 3 K. Zganite se tudi drugi! Ogromna večina tovarišev in tovarišic še ni ničesar darovala!

Fr. Voglar, blagajnik.

**Košansko učiteljstvo** je priredilo dne 26. decembra šolski mladini prekrasno božičnico z lepim in bogatim vzporedom. — Otroci so jako dobro peli, deklamovali ter igrali igro „Jaslice“. Božično drevesce jih je obdarovalo nad 287 s pecivom, slaščicami, sadjem in obleko. Navzoči so bili skoro vsi starši. Da je bilo toliko otrok obdarovanih, gre v prvi vrsti zahvala domačemu g. župniku, mil gosp. grofici Hohenwart, učiteljstvu in staršem.

**Iz Dramelj v celjskem okraju** nam pišejo: Tukajšnji župnik Franc Ogrizek je pred kratkim v pridigi v začudenju vseh poslušalcev rekel: „Prvi učitelj na svetu je bil hudič, prvi liberalci pa Kajn. Naše mladine ne smemo zaupati niti prosvetnim niti duhovnim liberalnim učiteljem, zakaj med duhovniki so tudi liberalci in med temi je bil Luter prvi, in vsi liberalci delajo s hudičem“ itd. Ker so pa učitelji, uradniki, meščani in enaki večinoma liberalci, to je, oni se ne dajo od duhovnikov strahovati, imajo vsi po razlaganju Ogrizkovemu hudiča za svojega pomočnika. Ni čuda, da se temu Ogrizku povsod smejejo, se iz njega norčujejo in se ga povsod branijo, ordinariat pa ima s tem prenapetjem in nepokojnejšim večne težave. To je tisti Ogrizek, o katerem smo leta 1900. poročali, da je v „Slov. Gospodarju“ razglasil: Za izpraznjeno učiteljsko mesto na enorazredni šoli v Č. se sme tudi vsak orglavec ali mežnar ali rokodelc zglasiti, ako ve le brati in pisati.

**Iz seje c. kr. okr. šol. sveta v Kranju dne 22. dec. I. T. koč. zadeve:** Albina Prevc, učiteljica Predvorom ima zaradi boleznih dopust. Nadomestuje jo izprašana učit. kandidatinja Karolina Zupančič. Marija Frantar, učiteljica v Cerkljah je izstopila iz učiteljske službe. Njeno mesto je začasno zasedeno po Angeli Miklavčič. Učiteljske službe v Cerkljah, Trati in Trziču so razpisane v definitivno nameščenje. II. Račun za l. 1908 in proračun za l. 1909 izkazuje preostanka od l. 1907 592 23 K. Dohodkov l. 1908 1738 82 K, skupaj 2331 05 K prejemkov. Potrebščine znašajo pa 1372 45 K; preostanek torej 958 60 K. Proračun za l. 1909 kaže potrebščin 2875 72 K. V tem je zapodašen tudi znesek 1090 K kot podpora za izdajanje knjige „Opis kranjskega okraja“, koje izvrši in založi učiteljsko društvo tega okraja v spomin cesarjevega 60 letnega jubileja. III. Krajinim šolskim nadzornikom za Železnike se določi odnotni posestnik Franc Košmelj, za Javorje pa Janez Fajfar župnik istotam. IV. Na podlagi prošnje kraj šol sveta v Škofji Loki, da bi se izšolali hišni št. 2 in 28. občina Zmice iz vsakdanje šole ter vsolali v hribovsko šolo ravnotam, je okr. šol svet z ozirom na veliko oddaljenost — 1 — 1½ ure — ugodil. Otroci vasi Bistrice so od l. 1890. obiskali 4 razrednico v Trziču. Pravnoveljavnega sklupa, kam pravzaprav spada Bistrica v Trzič ali Kovor, ni bilo, sklene se, da se všola vas Bistrica v Trzič Mariji Borovsky, učiteljici v Trziču se podeli I. starostna doklada. Prošnja za podporo in zvišanje nagrade za pouk v ekskurendni šoli na Trebiji od 400—600 K se priporočilno odstopi višji šolski oblasti. Za razpisano službo v Kovorju se je oglasil en sam kompetent, katerega se tudi predlaga v definitivno nameščenje. V. Vzame se naznanje nadzornikovo inšpekcijsko poročilo.

## Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonošno naložim, v pomoč le sebi podarim.

**Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.** registrirana zadruga s omejenim jamstvom.

Promet do konca decembra: **K 217.347 07.**

**Naznanilo.** Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uredništvo in upravnništvo

Srečno leto 1909!

**Učiteljska tiskarna**  
želi vsem cenjenim odjemalcem  
in odjemalkam:  
**Srečno novo leto!**

Cenjenemu učiteljstvu želi  
**srečno novo leto**  
in se priporoča za nadaljni obisk  
**Kavarna Prešeren.**

Karl Polajnar  
kavarnar.

202 1—1

kavarnar.

## Najboljše klavirje

prvovrstnih dunajskih tvornic in harmonije amerikan. sistema prodaja in izposoja

Alfonz Breznik, učitelj „Glasb. Matice“  
136 Ljubljana, Gradišče 11. 52 25

## VERONIKA KENDA

v Ljubljani  
na Dunajski cesti šte. 20

priporoča p. n. krajnim šol. svetom. šol. vodstvom in učiteljstvu svojo

veliko zalogo pisalnih in risalnih potrebščin.

Dalje imam v zalogi risalni papir raznih vrst v vseh predpisanih velikostih, pisalni in pismeni papir, zavitke različne velikosti, veliko izbiro peres, držal, svinčnikov, gumic, krede, črnila, barvic, ravnil, ter vseh v to stroko spadajočih predmetov. 157 52—18

Postrežba točna in solidna.

Glavna zaloga

A. Slatnarjevih zvezkov.

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami, prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

## Zvezna trgovina v Celju

Rotovška ulica št. 2

priporoča kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovtitni in barvani papir; svinčnike, peresa, peresnike, radirke, kamenčke, tablice, gobice, črnilo itd. — Največja zaloga vseh tiskovnih za občinske urade, krajne šolske svete, učiteljstvo, župnijske urade, okrajne zastope, užitninske zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

Lastna zaloga šolskih zvezkov in risank.

Temni lak za šolske table. — Strune za gosli. — Štambilje, vignete. — Zavitke za urade v vseh velikostih. — Ceniki brezplačno na razpolago. — Dobro blago in točna postrežba. 176 52—11

## Svoji k svojim!

Edino slovensko odlikovano in strokovno urejeno

## semensko trgovino in umetno vrtlarstvo

ima

## ALOJZIJ KORSIKA v Ljubljani,

ki obstoji že 34 let. Imam 460 vrst najboljših poljskih, zelenjadnih in cvetličnih semen, ki jamčim za njih kakovost. Posebno za to leto sem se založil tako, da morem vsem zahtevam ustreči. Moja semena so vsa preizkušena pri deželnem kmetijskem kemičnem preizkuševališču. Izdelujejo se tudi venci in šopki, sveti in suhi, kakor tudi vsi v to stroko spadajoči predmeti. Cenik za leto 1909. se dobi brezplačno.

Z odličnim spoštovanjem Alojzij Korsika.  
Zahtevajte cenik. 201 3 2

